

Paragraaf Duurzaamheid

Inleiding

Dit jaar is er voor het eerst een paragraaf over duurzaamheid opgenomen in de begroting 2025 van Provincie Zeeland. In deze nieuwe paragraaf leest u meer over onze ambities. Wat we doen om onze duurzaamheidsdoelen te bereiken. En over onze inzet om duurzaamheid centraal te stellen in al onze activiteiten en voornemens. In deze paragraaf richten we ons specifiek op de taken van de bedrijfsvoering van onze organisatie.

Waarom een paragraaf over duurzaamheid?

Nieuwe Europese wetgeving verplicht grote bedrijven om te rapporteren over duurzaamheid. Enkele Ministeries maken al een duurzaamheidsrapportage. Provincie Zeeland vervult voor maatschappelijk verantwoord inkopen een koploperspositie. We vinden het dan ook een logische stap om verantwoording af te leggen. Daarom leest u in deze begroting voor het eerst wat onze ambities zijn.

Provincie Zeeland zette de afgelopen jaren diverse stappen om te verduurzamen. Bestaande doelen en kaders, zoals bijvoorbeeld de Regionale Energie Strategie, zijn leidend in onze duurzame ambities. Dat we goede stappen maakten blijkt uit ons CO2-bewust certificaat. Hier is een auditproces aan vooraf gegaan. Met gebruik van het instrument 'CO2-prestatieladder' is de mate van duurzaamheid gemeten. Op 18 juli 2024 kreeg de Provincie Zeeland het CO2-bewust certificaat niveau 3. Hiermee willen we als organisatie het goede voorbeeld geven.

Kaders

In onderstaande tabel staan de kaders aan welke de Provincie zich heeft gebonden. De indeling van de onderwerpen in de tabel is afgeleid uit het plan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen. Dit plan is door GS vastgesteld in april 2021. Voor dit plan zijn er gesprekken gevoerd met leveranciers, andere overheden en belangenorganisaties. Besproken is op welke onderwerpen het meeste duurzaamheidsimpact gemaakt zou kunnen zijn en waarbij tegelijkertijd ook invulling kan worden gegeven aan de duurzame beleidsdoelen van de Provincie. In de tabel is ook aangegeven op welke wijze wij de impact meten.

Wijze van meten	Kader
Klimaat mitigatie	
Hoeveelheid kilogram vermeden CO2	- Klimaatakkoord Parijs - Regionale Energiestrategie
Klimaat adaptatie:	Klimaatadaptatie:
Totaal percentage areaal dat klimaat robuust is ingericht.	Een klimaat robuuste en waterbestendige infrastructuur in 2050 (Klimaatadaptatiestrategie Zeeland 2021-2026)
Ongelijkheid verminderen	
Social return of investment: aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij projecten	Besluit Gedeputeerde Staten van Zeeland 1 oktober 2015: 'Invulling afspraken participatiewet en social return'
Duurzame steden en gemeenschappen	
Aantal vermeden kilogram NOx	- Schone Lucht Akkoord 2020 - Convenant Schoon en Emissie loos Bouwen (d.d. 2023)
Verantwoorde consumptie en productie	
- Aantal kilogram vermeden primaire grondstoffen - Toepassen Milieukosten Indicator bij inkopen en aanbestedingen voor Grond-Weg-, en Waterbouw	- Grondstoffen akkoord 2017 - Manifest Duurzaam GWW 2030 (d.d. 2022) - Economisch uitvoeringsprogramma 2024- 2028
Betaalbare en duurzame energie	
Megawatt opgesteld vermogen hernieuwbare energie organisatie Provincie Zeeland	Regionale Energiestrategie
Leven op het land	
Aantal vierkante meter inheems groen	Natuurbeheerplan 2024
Goede gezondheid en welzijn	

Aantal kilogram vermeden stoffen die Carcinogeen (kankerverwekkend) en/of Mutageen (veranderingen in erfelijke eigenschappen inducerend) en/of Reproductie toxisch (schadelijk voor de voortplanting of het nageslacht) zijn (CRM- stoffen)	- Voortvloeiend uit interbestuurlijk programma Omgevingswet: werven van Zeer Zorgwekkende Stoffen (Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) Informatiepunt Leefomgeving (iplo.nl)) - Green Deal duurzame catering
---	---

Processen

In onderstaande tabel staan de taken en onderwerpen in de begroting. Deze zijn gekoppeld aan de duurzaamheidsonderwerpen waarop we impact kunnen maken. Welke kansen daadwerkelijk worden benut wordt bepaald op het moment dat de voorbereidingen gestart worden.

Processen	Uitvoerings-items	1. Klimaat	2. Ongelijkheid verminderen	3. Duurzame steden en gemeenschappen	4. Verantwoorde consumptie en productie	5. Betaalbare en duurzame energie	6. Leven op het land	7. Goede gezondheid en welzijn
Grond-, Weg - en Waterbouw	<u>Onderhoud (GWW)</u>	X			X		X	X
	<u>Aanleg en renovatie</u>	X	X	X	X	X	X	
Bedrijfsvoering	<u>Wagenpark</u>	X		X				
	<u>Energie</u>	X				X		
	<u>Gebouw gerelateerd onderhoud</u>	X			X			X
	<u>Nieuwbouw en renovatie van gebouwen</u>	X	X	X	X	X	X	X
	<u>Catering</u>	X	X		X			X
	<u>Schoonmaak (CRM-stoffen)</u>	X			X		X	X
Mobiliteit	<u>Busconcessie 2027-2039 (implementatie 2025/2026)</u>	X		X	X			
Onderzoek- en adviesdiensten	<u>Bijvoorbeeld: ingenieursdiensten, beleidsadviesdiensten, juridisch- en financieel advies et cetera.</u>	X		X				
Informatie en Automatisering	<u>Clouddiensten</u>	X				X		
	<u>Servers, laptops en telefoons</u>	X			X			

Onze ambities

We streven ernaar om in onze bedrijfsvoering gebruik te maken van duurzame producten en diensten. Tegelijkertijd willen we lokale ondernemers en duurzame initiatieven ondersteunen. We willen de gevolgen voor het milieu minimaliseren, zorgen voor vernieuwing en de circulaire economie bevorderen. Daarnaast willen we leveranciers betrekken bij onze duurzaamheidsdoelen. Zo sturen we op korte inkoopketens. Dat wil zeggen levering van producten en diensten zonder veel tussenschakels in nabijheid van Zeeland. We willen onze bedrijfsvoering-, uitvoerings- en inkoop- en aanbestedingsprocessen verder verbeteren om onze duurzaamheidsdoelstellingen te ondersteunen. We willen ons CO2-bewust certificaat in 2025 behouden. En waar mogelijk doorgroeien naar een volgend niveau. In 2025 gaan we onderzoeken wat hiervoor nodig is.

Inkoop

Voor 2025 hebben wij de volgende te verwachten effecten. In de tabel hieronder wordt weer gegeven op welke onderwerpen wij verwachten in 2025 een (positieve) duurzaamheidsimpact te maken.

Samen met de markt gaan we, de uitdaging aan om de percentages die de te behalen effecten weergeven, te verhogen. Waar referenties uit voorgaande jaren bekend zijn, worden de percentages in onderstaande tabel weergegeven. De witte vlakken geven aan dat er wel mogelijkheden om

effecten te behalen maar er zijn nog geen cijfers beschikbaar. De cijfers zullen we in 2025 meten en monitoren. De grijze vlakken geven aan dat er geen mogelijkheden zijn om voor deze doelen effecten te behalen. De percentages in de tabel zijn een realistische inschatting op basis van ervaring uit de voorgaande jaren.

	Kilogram vermeden CO2	Kilogram vermeden NOx	Kilogram vermeden primaire materialen	MegaWatt additionele geïnstalleerde hernieuwbare energie	Vierkante meter landschapselementen	Kilogram vervangen CRM-stoffen
Onderhoud GWW	50%	10%	45%			
Aanleg en renovatie GWW	60%	10%	50%			
Wagenpark	50%	50%				
Energie	100%					
Gebouw gerelateerd onderhoud						
Nieuwbouw en renovatie van gebouwen						
Catering						20%
Schoonmaak						20%
Busconcessie 2027- 2039 (implementatie 2025/2026)						
Onderzoek en advies	30%	50%				
Clouddiensten	10%					
Servers, laptops en telefoons	10%	10%	25%			

ICT

In 2025 richten we ons verder op het verminderen van de ecologische voetafdruk van onze ICT-activiteiten terwijl de Provincie tegelijkertijd blijft innoveren om onze efficiëntie en effectiviteit te verbeteren. Daarmee begeeft digitalisering zich op een tweesnijdend vlak: enerzijds biedt het grote kansen voor het verduurzamen van onze organisatie. Anderzijds vragen innovaties zoals de inzet van kunstmatige intelligentie (AI) en het werken met data in de bedrijfsprocessen en opgaven meer opslag van informatie en rekenkracht en leggen daarmee hun last op de verduurzaming. Deze realiteit en strategische keuzes die daarin te maken zijn verkennen we in 2025 in de provinciale I-strategie.

Op het gebied van IT implementeren we energiezuinige IT-apparaten en optimaliseren van ons datacenter inclusief het gebruik van hernieuwbare energiebronnen. Daarnaast verlengen we de levensduur van de hardware door hergebruik en recycling, in samenwerking met leveranciers. We verkennen de inzet van duurzamere IT-middelen op de werkplek, zoals de telefoons en laptops. En we geven verder vorm aan het beheersen van onze “E-waste” (elektronische afval): het verminderen van e-waste door verantwoord oude en kapotte apparatuur af te voeren en te laten recyclen en het herbestemmen van afgeschreven apparatuur.

Personeel en Organisatie

De provincies hebben samen met gemeenten het initiatief genomen om overal in het land Regionale Mobiliteitsprogramma's te ontwikkelen als onderdeel van het klimaatakkoord. Met de Regionale Mobiliteitsprogramma's willen we als overheid bijdragen aan de transitie naar een duurzaam en zorgeloos mobiliteitssysteem. De focus ligt hierbij op het verbeteren van de leefbaarheid, bereikbaarheid, verkeersveiligheid en gezondheid van gebieden. En dat we voldoen aan internationale en nationale klimaatafspraken. In onze organisatie krijgt deze ambitie uitwerking via verschillende uitvoeringsprogramma's en strategische opgaven.

Onze specifieke doelen in Zeeland

- We sluiten met de verduurzaming van onze personenmobiliteit aan op de afspraken in de Regionale Energiestrategie Zeeland (RES): 55% CO₂-reductie van zakelijke reizen in 2030 en een zero emissie mobiliteit in 2050.
- De Provincie Zeeland heeft zich aangesloten bij de coalitie Anders Reizen. Hiermee verplichten we ons om de CO₂-uitstoot van zakelijk verkeer in 2030 te halveren.
- We geven invulling aan een nieuw mobiliteitsconcept gericht op zakelijke reizen met verduurzaming als uitgangspunt. Dit betekent dat we reizen per fiets, met het OV, met elektrisch vervoer en/ of deelvervoer. Of bewust de afweging maken niet te reizen.
- We zorgen voor eigentijdse faciliteiten en waar wenselijk arbeidsvoorwaarden op het gebied van reiskostenvergoeding woon-werkverkeer. Dit betekent: verduurzamen van faciliteiten in het wagen- en fietspark. We stimuleren milieuvriendelijk vervoer door dit te vergoeden. Ook bouwen we vergoedingen voor fossiele brandstofauto's af.
- Anders reizen vraagt bewust omgaan met vervoer. In het kader van duurzaamheden, alsook in financieel opzicht. Huidige beschikbare structurele financiële middelen zijn kaderstellend voor de faciliteiten en afspraken die voor de toekomst gelden. Hoogstens zijn incidenteel extra middelen beschikbaar om de gewenste transitie met overgangsfase mogelijk te maken.

Duurzaam mobiliteitsbeleid: stimuleren, faciliteren en vergoeden

Verduurzamen van het mobiliteitsbeleid en stimuleren van het gebruik van duurzame vervoersmiddelen doen wij op verschillende manieren. Insteek is om de drempel zo laag mogelijk te maken. Dat doen we door het vergoeden van vervoer, alsook door het beschikbaar stellen van faciliteiten. We breiden onze arbeidsvoorwaarden uit met een verhoging van het IKB en een renteloze lening voor de aanschaf van een fiets.

Voor dienstreizen beschikt onze organisatie over een uitbreidend wagenpark bestaande uit (deels elektrische) fietsen, een elektrische scooter, elektrische- en deelauto's en een NS businesscard voor OV reizen. We breidden ons autowagenpark uit om aan de toenemende vraag te kunnen blijven voldoen. Daarmee beperken we ook het gebruik van eigen vervoer van personeel (met risico op gebruik fossiele brandstoffen).

We vinden het belangrijk dat onze doelen en aanpak voor woon-werkverkeer passen bij ons personeelsbestand. Insteek is ook hier om mogelijke financiële drempels tijdelijk te beperken in de overgangsfase. Dit doen we door middel van gebruiksvormen volledig te blijven vergoeden, zoals het gebruik van OV via businesscards. Daarnaast kunnen ook voor andere vormen van vervoer, zoals elektrisch rijden, extra faciliteiten en vergoedingen beschikbaar zijn.

Facilitair

Verduurzaming gebouwen en installaties

In het IPO spraken provincies af dat het vastgoed van alle provincies in 2028 energie neutraal is. Met uitzondering van de monumentale panden. Voor monumenten geldt de landelijke afspraak om (ten opzichte van 1990) in 2030 met 40% de CO₂ te verminderen en in 2040 met 50%. De voorbereidingen voor de realisatie hiervan zijn al gestart. Uitvoering vindt de komende jaren plaats. Daarbij kijken we niet alleen naar de eigen gebouwen maar wordt, waar mogelijk, ook de omgeving betrokken.

Er is gestart met de voorbereidingen voor de renovatie van gebouw C. De renovatie voeren we mogelijk in 2025 uit. Gelijktijdig met de renovatie van het pand nemen we zoveel mogelijk maatregelen om te verduurzamen. Deze renovatie dient als voorbeeldproject voor de verdere verduurzaming van de panden van het Abdijcomplex.

Verduurzaming wagenpark

Inmiddels zijn alle personenauto's elektrisch in het wagenpark van de Provincie. Dit is inclusief de deelauto's van "Onze auto". Vervanging van de eerste diesel weginspectievoertuigen loopt. We streven naar de meest duurzame variant, doordat elektrische varianten niet voldoen aan de specificaties als weginspectievoertuig. De nieuw aangeschafte auto's gaan op biodiesel (HVO10) rijden.

Vervanging van de onderhoudsschepen voor de natte infrastructuur is momenteel in voorbereiding.
We gaan hiervoor een elektrisch vaartuin aanschaffen